

1

Greta noemde haar De Zwitserse omdat ze groot was als een Alp en vaak van top tot teen gekleed ging in het wit, de kleur van overgave. En ze kwam uit Zwitserland. Haar blonde haar was zo fijn als paardenbloempluis en zag eruit alsof het bij een stevige bries zo van haar hoofd zou waaien. Ze had een spleetje tussen haar voortanden, maar bezat niets van de ongedwongen charme die daar vaak mee gepaard ging, en haar lichtblauwe ogen waren zo doordringend als die van een sekteleider. Alle hoofden draaiden zich om als ze ergens binnenkwam, zelfs die van baby's en honden. Haar schoonheid was als Zwitserland zelf – schitterend maar steriel – en vergeleken met haar Teutoonse stoïcisme leken de mensen om haar heen emotioneel losbandig of, om een meer psychiatrische term te gebruiken, compleet gestoord.

Maar dit was bijna allemaal pure speculatie van Greta: ze had De Zwitserse nog nooit in levenden lijve ontmoet en dat zou waarschijnlijk ook nooit gebeuren. En ze was ook nog nooit in Zwitserland geweest. Maar ze had er wel foto's van gezien en het zag er niet uit als een echt bestaande plek. De Zwitserse, daarentegen, was zo echt als maar zijn kon. Greta kende haar bij haar initialen (FEW), haar geboortedatum (23-5-1990), haar klantnummer (233) en haar stem, die diep, luid en licht bedroefd klonk. Misschien kwam het doordat De Zwitserse zo onbewogen leek en doordat

Greta haar gezicht niet kon zien, maar haar stem riep allerlei willekeurige beelden in Greta op. Zoals de tepels van een hond. Of natte dennennaalden. Of Greta zelf, verstopt in een kast, omringd door nerts mantels. Verder had haar stem iets uitgesproken tastbaars wat Greta wel beviel. Het was een stem waar je met je trui aan kon blijven haken, of een tand op kon stukbijten, maar hij was ook lieflijk genoeg om op te sabbelen, om in je mond te houden terwijl je sliep.

Op dit moment had De Zwitserse het over haar aura, wat ondraaglijk was geweest als een andere stem het zou zeggen. Blijkbaar verschilden aura's volgens De Zwitserse niet alleen in kleur maar ook in omvang, en die van haar was 'zo groot als een vrachtschip'. Haar aura ging haar altijd voor als ze ergens binnenstapte, en als je niet uit de weg ging, werd je platgewalst, aan jou de keuze. De Zwitserse leed er zelf ook onder. Door haar aura hield ze het niet langer dan twintig minuten uit in een ruimte met lage plafonds, en ze zou in geen duizend jaar in een souterrain kunnen wonen. Ze kon er niet tegen als dingen te dicht bij haar gezicht kwamen, inclusief gezichten van andere mensen. Ze sliep zonder kussen. Ze had een hekel aan paraplu's. Los daarvan kon ze niets eten zonder het te drinken in chilisaus of een andere sterke smaakmaker, zoals Gentleman's Relish, waar ansjovispasta in zat. Ze deed overal zout op, zelfs op sinaasappels. Ze had in het algemeen moeite om in haar lichaam te zijn, wat de reden was dat ze graag door de elementen werd geteisterd en altijd verbrand, verwaaid of natgeregend was.

'Je aura geeft me een gat in mijn kop,' zou Greta hebben gezegd als ze in dezelfde ruimte waren geweest. 'Het bloed gutst eruit terwijl ik me aan de reling van dat vrachtschip vastklamp.'

Maar Greta en De Zwitserse waren niet in dezelfde

ruimte, niet eens in hetzelfde gebouw. Greta zat kilometers verderop aan een bureau in haar eigen huis, slechts gehuld in vingerloze handschoenen, een kimono en beenwarmers, en met een koptelefoon op. Het was haar werk om deze onstoffelijke stem te transcriberen, om haar exacte woorden uit te typen, naast die van de persoon met wie De Zwitserse praatte, een seks- en relatiecoach die zichzelf zonder enige ironie Ohm noemde. Zijn echte (en verder prima) naam was Bruce, en De Zwitserse was een van zijn vele cliënten. Bijna iedereen in Hudson, New York – waar Greta woonde – had weleens op de bank van deze man zijn hart gelucht. Hij was uiteraard een boek aan het schrijven en had Greta ingehuurd om zijn sessies uit te typen. Tot nu toe had ze ruim een dertigtal transcripten uitgewerkt, waarvoor hij haar vijftig dollar per uur betaalde.

Bij haar vorige baan had Greta pillen gesorteerd, geteld en in potjes gedaan, en als patiënten hun recept kwamen ophalen, vertelden ze haar over hun drollen. ‘Ik ben apothekersassistente,’ merkte Greta dan voorzichtig op. ‘Geen dokter.’ Vervolgens gooiden ze het over een andere boeg. Voordat ze hen kon tegenhouden, flaptten ze er iets uit als: ‘Mijn man heeft me dertig jaar lang mishandeld. Ik heb meerdere hersenschuddingen opgelopen en ik heb geen kinderen die voor me kunnen zorgen. Kunt u nu meteen dit recept voor Soma voor me klaarmaken en me korting geven?’ Dit soort gevallen had Greta vaak doorgespeeld aan de apotheker, een verbitterde alcoholist genaamd Hopper. ‘Ik ben apothekersassistente, geen zielenknijper,’ fluisterde ze dan. ‘En deze mevrouw heeft geen herhaalrecept. Handel jij het maar af.’ Hopper was relatief jong (tweeënvijftig), had een hoge bloeddruk en nierproblemen, en had tattoos van chemische verbindingen op zijn onderarmen staan. Niet de suffe standaard onzin, zoals de chemische samenstel-

ling van liefde, en ook niet dopamine of serotonine. Hij had een voorliefde voor tattoos van drugsmoleculen – cafeïne, nicotine, THC – en je had niets aan hem als hij ze niet alle drie tegelijk in zijn lijf had, in combinatie met alcohol.

Greta vond het leuk om andermans geheimen te kennen. Dat was het probleem niet. Het probleem waren de junkies die haar dreigend aankeken in het tl-licht terwijl 'T'd Really Love to See You Tonight' of 'Touch Me in the Morning' door de luidsprekers klonk. De apotheek was bloedheet, felverlicht en leek net een decor, en Greta merkte dat ze haar lichaamstaal en gezichtsuitdrukkingen begon te overdrijven, alsof ze in een stomme film speelde. Aan het einde van de rit wilden de junkies gewoon hun drugs en wilde Greta gewoon zitten. Haar benen en voeten deden pijn. Voor het eerst in haar leven was ze panty's gaan dragen, en dan niet één, maar twee over elkaar, plus zwarte steunkousen. Het zag er niet geweldig uit, maar ze voelde de behoefte om te worden vastgehouden. Omklemd.

En toen stapte er op een dag een man binnen die haar een recept voor Oxy 30 mg en een broek aangaf en eiste dat ze het recept zou klaarmaken én zijn broek zou repareren. 'Ik ben apothekersassistente, geen kleermaakster,' had ze gezegd, 'en dit recept is nep, meneer.' Hij had haar vuil aangekeken en een pistool getrokken. Het was kerstavond. Hopper gaf hem meteen tweehonderdzestig Oxy 80 mg en de junkie huppelde lachend weg. Twee dagen later stierf hij aan een overdosis. Een week later pleegde Hopper zelfmoord in de apotheek, na sluitingstijd. Dat haalde het avondnieuws en alle kranten.

En Greta? Die bleef onverstoortbaar als altijd, zolang haar kousen maar strak, strak, strak zaten. En als ze haar kousen uitdeed: een lichte bedroefdheid, niets ernstigs. Dit verontrustte andere mensen (haar verloofde), die zichtbare

tekenen van verdriet verwachtten (onbedaarlijk gehuil), vooral omdat haar moeder zelfmoord had gepleegd toen Greta dertien was, waarna Greta bij verschillende tantes had gewoond in Californië, Arizona en uiteindelijk New Hampshire, waar ze haar middelbare school had afgemaakt. Haar verloofde fouilleerde haar steeds, controleerde haar zakken op pillen uit angst dat ze van plan was de hand aan zichzelf te slaan. ‘Je kijkt te veel tv,’ had Greta gezegd. ‘Zo werkt het niet. Het is niet een-op-een.’ Bovendien waren Greta’s pogingen als wortelkanaalbehandelingen: pijnlijk, vernederend en bijna altijd gevolgd door een lang respijt. Haar huidige respijt zou nog zeker vijf jaar meegaan.

Greta had niet het lichaam van haar moeder gevonden, maar wel dat van Hopper. Hij had zich door het hart geschoten, niet door het hoofd, maar hij had gemist en was overleden aan een hartaanval. Haar moeder had zich door het hoofd geschoten, niet door het hart, en had niet gemist. Ze hadden allebei een briefje achtergelaten, maar ook een onbedoeld postscriptum, zoals Greta het noemde. Hoppers ps was dat hij was overleden naast de plaspillen, die bij correct gebruik zijn dood misschien wel hadden kunnen voorkomen. Haar moeders ps was een lange pluk haar aan een stukje hoofdhuid, een postscriptum dat Greta nog jaren had gekweld.

‘Word je hier zelfs niet een klein beetje door getriggerd?’ vroeg haar verloofde verbijsterd.

‘Mijn triggers zijn bedolven onder nat zand,’ zei ze, ‘want mijn hoofd is een enorme betonmolen.’

‘Dus je hebt wel gevoelens,’ zei haar verloofde. ‘Alleen liggen ze begraven. Onder een laag beton. Misschien wordt het tijd om dat beton open te breken.’

‘Wat, met een drillboor?’

‘Wat dacht je van een psycholoog?’

Dus had Greta nog een poging gewaagd om in therapie te gaan. Nadat ze haar hele verhaal had verteld – wat tien weken duurde – stelde de psych de diagnose emotionele stoornis, wat Greta nogal vergezocht leek. Zij noemde het liever ‘onverstoorbaarheid’ op een slechte dag, ‘beheersheid’ op een goede, en ‘waardigheid’ als ze zich vol van zichzelf voelde. Hij had een aantal buitenissige suggesties gedaan: bikramyoga, hypnose, oerschreeuwtherapie, EMDR, acupunctuur en swingdanslessen. Daarnaast raadde hij aan te stoppen met cafeïne en nicotine.

In plaats daarvan stopte Greta met therapie. Vervolgens nam ze ontslag, beëindigde haar relatie, verhuisde naar de andere kant van het land en maakte een carrièreswitch. Jaren geleden had ze bij een bedrijf voor ‘documentverzorging’ gewerkt. De baan bestond uit het uittypen van audiobestanden voor hightechbedrijven, onderzoekers, journalisten, hoogleraren en psychologen. Ze had de apparatuur al die jaren bewaard omdat ze oprecht had genoten van het stiekem meeluisteren, het thuiswerken in complete afzondering, het uren achter elkaar stil zijn. Ze was al haar hele leven iemand die vooral luisterde en ze omringde zich vaak met mensen die zichzelf graag hoorden praten. Het stoorde haar niet dat haar werk maar weinig kennis vereiste en makkelijk door robots of software kon worden gedaan. Toen ze in Hudson was beland, had ze de zes lokale zielenknijpers allemaal gemaïld om haar diensten als audiotypiste aan te bieden. Alleen Ohm had gereageerd.

Nu stroomden de geheimen rechtstreeks haar oren in, maar dan zonder blikkerige muziek of zere voeten. Sterker nog, Greta bewoog tegenwoordig nog maar weinig. Alleen haar vingers bewogen, en niet erg snel. Hoewel ze geen al te bekwame typiste was, was ze wel semidiscreet, en omdat

Hudson erg roddelzuchtig en ons kent ons was, was discretie het allerbelangrijkst. Ze had een behoorlijk officieel uitzierende geheimhoudingsverklaring ondertekend, dus ze mocht niet kwaadspreken over Ohms cliënten. Niet dat ze dat wilde. Ze was altijd al meer een kwaaddenker dan een kwaadspreker geweest, en bovendien kwam ze nauwelijks de deur uit. Ze ging meestal pas halverwege de middag aan de slag en werkte dan door tot het tijd was om naar bed te gaan. Zij praatten, Greta typte, welterusten.

De Zwitserse was vooralsnog anders dan Ohms andere cliënten. Ze leed niet aan die vervelende gewoonte om achter elke zin een vraagteken te plakken, zelfs niet als ze een vraag stelde. Ze verhief nooit haar stem. Als ze niesde, zei ze ‘hatsjie’ op dezelfde toon als ze ‘hallo’ en ‘bedankt’ zei. Ze sprak langzaam en articuleerde elk woord in exact het tempo waarin Greta typte, waardoor het voelde alsof ze samen een muziekstuk speelden op een concert zonder publiek, iets improvisatorisch en gewaagds. Greta hoefde bijna nooit terug te spoelen om iets opnieuw te beluisteren, of het helemaal op te geven en [ONVERSTAANBAAR] te typen, wat ze liever niet deed. Er was wel sprake van wat [ZUCHTEN], [NIEZEN] en [KEELSCHRAPEN] van De Zwitserse, maar dat wilde Ohm allemaal niet in het transcript hebben. Greta mocht ook geen [GESPANNEN STILTE] opnemen, of de vele [AARZELINGEN], en geen [SNIKKEN]. Om de een of andere reden waren [FLUITEN], [ZINGEN] en [APPLAUDISEREN] wel toegestaan in Ohms huisregels, hoewel niemand dat tijdens therapie deed, en ook [LACHEN] en [HUILEN] mochten wel. O, en [VUURADEMHALING], wat hij soms deed met cliënten die openstonden voor kundalini, een van zijn passies.

Meestal duurde Ohms eerste sessie met een cliënt minstens vijf tot zeven minuten langer dan normaal, maar zijn eerste sessie met De Zwitserse was maar liefst een kwartier

korter. Hierdoor wist Greta dat De Zwitserse bloedmooi was: Ohm was vergeten de opname te starten. Of hij had het eerste kwartier gewist, maar dat was niets voor hem. Bovendien klonk zijn stem een octaaf lager en zat hij steeds met zijn pen te spelen.

OHM: Terwijl je over je aura vertelde, meende ik een flauw accent te bespeuren. Waar kom je oorspronkelijk vandaan?

FEW: Waar denk je dat ik vandaan kom?

OHM: Wacht, even denken hoor. Je komt... ergens uit het Midwesten. Niet Illinois. Niet Ohio. Nee, niet Nebraska...

FEW: Doe geen moeite. Ik vertel het je wel gewoon. Ik ben geboren in...

OHM: Wacht, ik weet het al. Michigan!

FEW: Nee.

OHM: Je komt oorspronkelijk uit Wisconsin.

FEW: Fout.

OHM: Minnesota?

FEW: Ik kom uit...

OHM: South Dakota.

FEW: Zwitserland.

OHM: Daarom ben je zo lang en blond!

FEW: Zwitserland. Niet Zweden.

OHM: Wat grappig, ik luisterde als kind naar cassettebandjes van ABBA...

FEW: Nogmaals: Zwitsers. Niet Zweeds. Zwitsers. Zoals het zakmes.

OHM: Zwitserland heeft toch ook veel lange blondines met blauwe ogen?

FEW: Zat. Maar de meeste Zwitsers zijn brunettes van gemiddelde lengte, en ik heb grijze ogen.

- OHM: Goh, inderdaad. Vertel me eens waar Zwitserland ook alweer om bekendstaat?
- FEW: Kaas, chocolade. Misschien ook wel zelfmoord.
- OHM: Pleegt iedereen in Zwitserland dan zelfmoord?
- FEW: Nou ja, het is er legaal. Er is daar nu veel zelfmoordtoerisme.
- OHM: Ben je – of was je ooit – suïcidaal?
- FEW: Nee.
- OHM: Hoelang woon je al in Hudson?
- FEW: Ik woon niet in Hudson. Ik woon aan de overkant van de rivier. Ik ben voor mijn studie naar de vs verhuisd.
- OHM: Je stem klinkt heel apart – en interessant – dus ik vroeg me af: zing je? Ben je zangeres?
- FEW: Er is me verteld dat mijn stem door merg en been gaat. Als ik taartjes bij de bakker bestel, klinkt het alsof ik iemand ter dood veroordeel.
- OHM: Wie zegt dat?
- FEW: Meerdere mensen. Mijn moeder zegt dat mijn stem de tanden uit haar mond laat springen.
- OHM: Jeetje. Wat gek om dat tegen je dochter te zeggen.
- FEW: Ze roept het al jaren.
- OHM: Ik vraag me af of je jouw trauma ziet als onderdeel van je... aura.
- FEW: Nee.
- OHM: Ik besef ineens dat het woord 'aura' in het woord 'trauma' zit besloten.
- FEW: Ik denk nog eerder dat iets in mijn aura het trauma heeft veroorzaakt. Of in elk geval dat mijn aura het trauma erger heeft gemaakt.

'Welk trauma?' vroeg Greta zich hardop af.

OHM: Denk je niet dat je liever geen mensen in de buurt van je gezicht hebt door wat er is gebeurd?

‘Wat dan?’ zei Greta.

FEW: Je wilt dat ik ja zeg. Je lijkt een causaal verband te zoeken.

OHM: Nou, dat bestaat echt. Het moet toch een bepaalde invloed op je hebben gehad. Kunnen we het eens hebben over de invloed van je trauma op je relaties?

FEW: Kunnen we stoppen met het woord ‘trauma’?

OHM: Hoezo?

FEW: Ik gebruik wat me is overkomen niet als excuus.

OHM: Als excuus voor wat?

FEW: Luiheid of passiviteit. Ik gebruik het niet om mijn eigen woede of agressie te verklaren. Ik vereenzelvig me niet met mijn leed. Ik vereenzelvig me niet met wat me is overkomen. Ik geloof niet dat het alles aan mij verklaart, want ik heb het niet tot onderdeel van mijn identiteit gemaakt. Ik ben een zwoeger, geen zwelger. Ik zou mezelf nooit een ‘overlever’ noemen. Ik ben gewoon... ik ben niet zo’n traumatype.

OHM: Wat is een traumatype?

FEW: Iemand die het woord ‘trauma’ maar blijft gebruiken. Ik vind traumatypes bijna net zo erg als Trump-types. Als je suggereert dat ze hun leed, hun slachtofferrol, misschien beter kunnen loslaten, reageren ze alsof je ze opnieuw traumatiseert. Ik bedoel, natuurlijk, het is echt klote wat je is overkomen, dat zal ik niet ontkennen, maar waarom blijf je maar in je eigen ellende zwelgen?